

TRANSFERUL TEHNOLOGIC ȘI PROTECȚIA PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

VICTOR DANILA,

STUDENT, ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

E-MAIL: VICTOR.DANILA.99@MAIL.RU

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC: DR., LECTOR SUPERIOR ALEXANDRA TIGHINEANU

E-MAIL: TIGHINEANU-ALEXA@MAIL.RU

REZUMAT

Transferul tehnologic și protecția proprietății intelectuale. Transferul de tehnologii și proprietatea intelectuală sunt foarte strâns și direct legate. În acest context, tehnologia este un obiect nematerial ce poate include în sine mai multe obiecte de proprietate intelectuală, cum sunt invențiile, modelele industriale, mostrele industriale, secretul comercial, documentația tehnică și tehnologică. Tehnologia poate fi tratată ca un obiect complex al proprietății intelectuale, drepturile de proprietate asupra tehnologiei sunt drepturi ce protejează obiectul proprietății intelectuale.

Cuvinte-cheie: *transfer tehnologic; proprietate intelectuală; protecție; strategie; instrumentele naționale.*

ABSTRACT

Technology Transfer and Protection of Intellectual Property. Technology transfer and intellectual property are very closely and directly linked. In this context, technology is an intangible object that can include in itself several intellectual property objects such as inventions, industrial models, industrial designs, and trade secrets, technical and technological documentation. Technology can be viewed as a complex intellectual property object; the rights of ownership in a technology are the rights that protect the intellectual property object.

Key words: *technology transfer; intellectual property; protection; strategy; national instruments.*

Transferul tehnologic și protecția proprietății intelectuale sunt conexe. Transferul tehnologic reprezintă introducerea sau achiziționarea în circuitul economic a tehnologiilor și utilajelor specifice, echipamentelor și instalațiilor rezultate din cercetare în vederea obținerii de procese, produse sau servicii noi sau îmbunătățite. Transferul tehnologic se realizează prin rețeaua de entități de inovare și transfer tehnologic.

Infrastructura inovațională reprezintă totalitatea organizațiilor care contribuie la desfășurarea activității științifice și de inovare, incluzând în această categorie Academia de Științe, alte organizații din sfera științei și inovării, instituții financiare, fonduri și agenții de susținere a activității în domeniu, incubatoare de inovare, parcuri științifico-tehnologice, întreprinderi private și alte organizații specializate. În prezent, cele mai reprezentative organizații din această listă sunt Parcurile Științifico-Tehnologice și Incubatoarele de Inovare, în cadrul cărora sunt implementate proiecte de inovare și transfer tehnologic de către întreprinderile care obțin statutul de rezident în cadrul acestora. Prin facilitarea colaborării între mediul academic și cel de afaceri, entitățile infrastructurii inovaționale reprezintă unul dintre factorii-cheie care determină succesul economiei. Ele acționează ca o punte de legătură, facilitând comunicarea între lumea de afaceri și comunitatea științifică [1, pp. 241- 242].

Protecția drepturilor de proprietate intelectuală este de o mare importanță și esență, scopul și finalitatea acesteia fiind protejarea produsului inteligenței umane și, în același timp, garantarea beneficiului consumatorilor de a se folosi de acest produs. Strâns legată de acest domeniu este activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare, care constituie o componentă strategică, hotărâtoare pentru dezvoltarea economică și pentru progresul social.

Conform prevederilor Constituției Republicii Moldova, libertatea creației artistice și științifice

este garantată, dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală sunt apărute de lege. Statul contribuie la păstrarea, dezvoltarea și propagarea realizărilor culturii și științei naționale și mondiale [2, art. 33]. Astfel, statul își asumă obligațiunea față de cetățeni să asigure protecția proprietății intelectuale prin aplicarea strategiilor care ar duce la dezvoltarea economiei statului.

Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 definește perspectivele Sistemului național de proprietate intelectuală, obiectivele strategice, măsurile și acțiunile specifice pentru realizarea acestora. Centrele informaționale de consulting și de transfer tehnologic reprezintă elemente integrante ale infrastructurii proprietății intelectuale de o importanță exclusivă, întrucât creșterea vertiginoasă a rolului pe care îl joacă cunoștințele și informația în dezvoltarea economică și socială, pe de o parte, și conștientizarea insuficientă a acestui fapt de către publicul larg, pe de altă parte, dictează necesitatea stringentă de a încuraja activitățile de valorificare a produselor intelectuale. Componenta informațională și de consulting a infrastructurii sistemului de proprietate intelectuală în Republica Moldova, ca și în alte țări post-socialiste, nu este suficient de dezvoltată, întrunind până în prezent doar structuri ale sistemului informațional de stat (bibliotecile tehnico-științifice, resursele informaționale ale AGEPI și ale Agenției de Inovare și Transfer Tehnologic, ale centrelor universitare și academice, ale saloanelor și expozițiilor tehnice) și cele finanțate din surse provenite din asistența organismelor internaționale sau ale altor state [3].

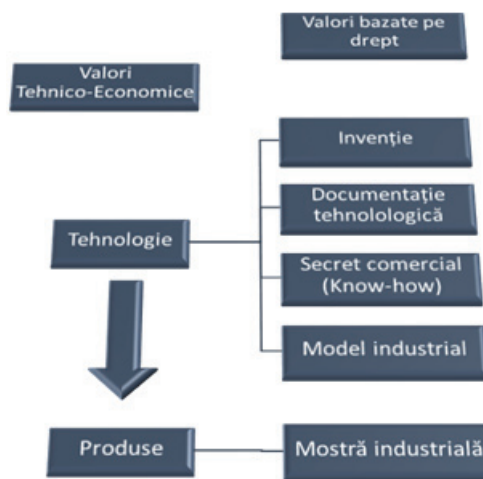
În scopul promovării invențiilor naționale, al stabilirii contactelor și dezvoltării relațiilor de colaborare tehnico-științifică, AGEPI acordă asistență inventatorilor în vederea participării lor la expozițiile și saloanele naționale și internaționale

organizate pe teritoriul Republicii Moldova și în străinătate: Salonul Internațional de Invenții, Cercetări și Noi Tehnologii „Brussels-Innova” (Belgia), Salonul Internațional de Invenții de la Geneva (Elveția), saloanele de la Cluj-Napoca, Iași (România), Varșovia (Polonia), Nurenberg (Germania), Karlovac (Croatia) etc. AGEPI, în colaborare cu Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A. și AȘM, organizează Expoziția Internațională Specializată „INFOINVENT”, care a devenit o manifestare tehnico-științifică națională de o importanță majoră. Scopul expoziției constă în promovarea celor mai valoroase invenții, tehnologii, produse și servicii noi, proiecte inovaționale și de transfer tehnologic, protecția și realizarea drepturilor de proprietate intelectuală. La EIS „INFOINVENT” sunt prezentate cele mai recente elaborări inovaționale din domeniile prioritare ale economiei și științei, industriei și agriculturii, protecției mediului și biotehnologiei, medicinei și farmacologiei, tehnicii de calcul și informaticii [4, p. 35].

Una dintre atribuțiile Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării, stipulate în codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, este monitorizarea activității parcurilor științifico-tehnologice și a incubatoarelor de inovare în care rezidenții implementează proiecte de inovare și transfer tehnologic, precum și activitatea administratorilor acestora [5, art. 61]. În domeniile cercetării, inovării și dezvoltării, ANCD are obligația să implementeze politica statului conform planurilor de acțiuni aprobate de Guvern în vederea implementării Programului național și a strategiilor sectoriale.

Componenta tehnologiei este parte a tehnologiei în care sunt reflectate elementele sale parțiale și subordonate în formă de rezultate științifice și științifico-practice, utilaje și echipamente tehnologice, servicii de engineering etc. Toate componentele tehnologiei reprezintă

obiecte de drept intelectual. Structura valorică a tehnologiei în contextul transferului tehnologic este reprezentată în Fig.1.

Fig. 1. Structura valorică a transferului de tehnologie

Sursa: [6, p. 7].

Orice proprietate trebuie să fie protejată. Tehnologia și componentele sale, fiind obiecte ale proprietății intelectuale, nu sunt o excepție în acest sens. Deosebirea constă în metodele și mijloacele ce pot fi utilizate. Protecția tradițională prin securizarea amplasamentului, depozitării, transportării etc. a obiectelor materiale nu este aplicabilă și în cazul proprietății intelectuale datorită caracterului nematerial caracteristic ei. Protecția tehnologiei ca proprietate intelectuală are caracter de drept. Autorul tehnologiei sau altă persoană fizică sau juridică recunoscută legal obține de la stat drepturi exclusive asupra obiectului proprietății intelectuale (tehnologiei) pentru o perioadă definită de timp. Aceste drepturi sunt reglementate de documentul respectiv – patenta. Ultimul confirmă atât drepturile personale, cât și drepturile de proprietate. Drepturile de proprietate asupra tehnologiei sunt drepturi ce protejează obiectul proprietății intelectuale în baza de-

scrierii proprietăților sale. Drepturile confirmate prin patentă oferă prioritate în fața concurenților care implicit nu au dreptul de utilizare sau oferă posibilitatea de a obține profit prin înstrăinare în condițiile unui contract legal încheiat [6, p. 7].

Statul trebuie să acorde sprijinul financiar necesar cercetărilor științifice. Acestea nu trebuie să vizeze doar domeniile cu aplicare directă în economie, dar și științele: filosofia, geopolitica, sociologia, antropologia, istoria, culturologia și alte discipline socio-umane. Ultimele nu trebuie privite ca preocupări intelectuale sterile, ci ca o necesitate organică de a defini unicitatea, rostul și vocația poporului nostru. Activitățile științifice și cele inovaționale constituie, în condițiile contemporane, cea mai importantă forță motrice a creșterii economice, pentru care se impune cu necesitate integrarea științei cu procesul industrial.

În practica mondială, știința este administrată de ministere, departamente, agenții, comitete, adică de organe publice centrale. Conform sondajelor realizate de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic, mulți dintre oamenii de afaceri din Republica Moldova, ca și colegii lor din alte țări, reacționează foarte pozitiv la toate inovațiile care ar putea conduce la sporirea profiturilor, reducerea cheltuielilor și îmbunătățirea semnificativă a calității produselor și serviciilor [1, p. 236].

Concluzii

Transferul tehnologic poartă o amprență puternică datorită specificului legat de faptul că tehnologia este nematerială și reprezintă obiect al proprietății intelectuale. Tehnologia și componentele sale, fiind obiecte ale proprietății intelectuale, trebuie să fie protejate.

La etapa actuală, domeniul proprietății intelectuale constituie o preocupare majoră în găsirea soluțiilor pentru creșterea economică, dezvoltare și competitivitate, ocuparea forței de muncă și ridicarea nivelului de bunăstare a populației atât în țările dezvoltate, cât și în cele aflate în curs de

dezvoltare. În special, sectoarele industriale care se bazează pe protecția proprietății intelectuale contribuie substanțial la dezvoltarea economică. Un regim clar și eficient al domeniului proprietății intelectuale este condiția vitală pentru atragerea investițiilor străine directe, promovarea cercetării-dezvoltării și a transferului de tehnologii.

REFERINȚE

1. Lecturi AGEPI: Comunicări prezentate la simpozionul anual științifico-practic privind protecția proprietății intelectuale (ediția a 18-a, 21-22 aprilie 2016) / Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republica Moldova; consiliul ed.: Octavian Apostol (președinte) [et al.]. – Chișinău : AGEPI, 2016. – 294 p.
2. Constituția Republicii Moldova, Publicat : 12-08-1994 în Monitorul Oficial Nr. 1 art. 05, Versiune în vigoare din 14.01.2019 în baza modificărilor prin LP255 din 22.11.18, MO467-479/14.12.18 art.786.
3. HOTĂRÎRE Nr. 880 din 22-11-2012, cu privire la Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020. Publicat: 30-11-2012 în Monitorul Oficial Nr. 245-247 art. 951.
4. AGEPI. Protecția proprietății intelectuale în Republica Moldova. Editat cu suportul Proiectului TEMPUS TecTNet (Rețeaua de transfer tehnologic). Chișinău, 2016. 48 p. Disponibil:
5. http://www.agepi.gov.md/sites/default/files/brosuri/protectia_pi_rom_2016.pdf (vizitat 02.04.2021).
6. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova. Publicat : 30-07-2004 în Monitorul Oficial Nr. 125-129 art. 663. MODIFICAT LP271 din 23.11.18, MO441-447/30.11.18 art.717; în vigoare 01.12.18.
7. VASLUIANU, Eugenia. *Aspecte de drept al transferului tehnologic*. In: Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, Universitatea Tehnică a Moldovei, 20 – 21 octombrie, 2014. Chișinău, 2015, vol. 3, pp. 7-8.